

Achtergrond

In de motie Duisenberg van november 2016 werd gevraagd te komen tot landelijke normen waaraan loopbaanbegeleiding, studievoorlichting en studiekeuzeactiviteiten minimaal moeten voldoen.

Naar aanleiding hiervan hebben we een ambitieagenda LOB voor het mbo opgesteld samen met JOB en gesteund vanuit OCW waarover in november 2017 overeenstemming was.

De resultaten en voortgang van de ambitieagenda zijn regelmatig met JOB en OCW besproken. Veel onderdelen gaan al goed, dat wordt vanuit onderzoek ook bevestigd¹. Het thema LOB leeft meer dan voorheen binnen de teams en er worden veel en diverse LOB-activiteiten aangeboden, beleid op LOB is uitgewerkt en er is aandacht voor professionalisering.

Toch zijn er ook nog verbeterpunten. Uit het onderzoek komt een beeld naar voren dat elementen als maatwerk, levendig houden door praktijkervaringen en herkenbare en meer samenhangende LOB wordt gemist². De JOB monitor laat zien dat studenten behoefte hebben aan betere begeleiding bij de keuze voor verder leren of werken en belang hechten aan informatie over wat mogelijk is na het mbo en de kans op werk³. Deze punten worden ook genoemd in de brief van OCW over LOB aan de Tweede Kamer⁴.

In overleg met JOB is besloten om aan de huidige ambitieagenda een addendum toe te voegen waarin deze specifieke punten benoemd worden. Het bestuur van de MBO Raad heeft dit in de vergadering van 10 februari 2021 bevestigd. De duur van het addendum loopt tot eind oktober 2022 (gelijk met de looptijd van het Expertisepunt LOB).

Specifieke aandachtspunten

Informatie over de arbeidsmarkt en oriëntatie op vervolgopleidingen in het hbo

Arbeidsmarktinformatie beschrijft enerzijds de situatie op de arbeidsmarkt en het geeft aan waar mogelijkheden op werk toe- of afnemen. Anderzijds gaat het om welke beroepen er bestaan, wat een beroep inhoudt en welke opleiding nodig is om een bepaald beroep uit te oefenen. Maar ook welke competenties je nodig hebt om een beroep uit te oefenen, hoeveel je kunt verdienen, hoe een baan te vinden en welke arbeidsvoorwaarden bij een beroep of sector horen.

Arbeidsmarktinformatie is één van de onderdelen van LOB die jongeren ondersteunt bij het (leren) maken van een studie- en loopbaankeuze. Door daarbij ook rekening te houden met kansen en mogelijkheden op de arbeidsmarkt, hebben jongeren meer kans op een baan met perspectief.

¹ AO Consult B.V., 'Uitkomsten Monitor LOB tussenmeting 2020'

² YoungWorks (2020), 'Jongerenperspectief op LOB', Rapportage onderzoek Expertisepunt LOB.

³ JOB-monitor (2020), een tweejaarlijks tevredenheidsonderzoek onder MBO-studenten.

⁴ OCW, 26 februari 2021, Loopbaanoriëntatie en -begeleiding (LOB)

Daarnaast kan het helpen om sectoren met een tekort aan personeel te voorzien van arbeidskrachten⁵ en jongeren te informeren op kansen in grote maatschappelijke bewegingen zoals de energietransitie. Met een goede oriëntatie op en informatie over beroepen, sectoren en kansen op de arbeidsmarkt kunnen jongeren dus richting geven aan hun loopbaan.

Om arbeidsmarktinformatie systematisch deel te laten uitmaken van de loopbaanontwikkeling van de jongeren is het belangrijk dat arbeidsmarktinformatie:

- is opgenomen in de strategische visie en het beleid van de school
- is geïntegreerd in het (LOB-)curriculum van de jongeren
- is geborgd via professionalisering van onderwijsprofessionals en dat de kwaliteit hiervan periodiek wordt geëvalueerd en verbeterd.

Elke mbo-student die de interesse, de ambitie en de capaciteiten heeft door te stromen naar vervolgonderwijs, verdient goede informatie over opleidings- en beroepsmogelijkheden en begeleiding bij de realisatie van een geschikte opleidingskeuze. Keuzedelen doorstroom hbo, proeflessen, meeloopdagen, een buddysysteem (peer2peer) kunnen hierbij helpen. Om de doorstroming te bevorderen is het zaak om dit soort initiatieven structureel in het curriculum op te nemen.

Integraal versterken van LOB in de beroepscontext

Een loopbaangerichte leeromgeving ondersteunt jongeren om loopbaancompetenties te ontwikkelen, zodat zij hun kwaliteiten, motieven en interesses ontdekken en welk profiel, vervolgonderwijs of werk hierbij past. Zij zijn daardoor beter in staat zelf sturing te (blijven) geven aan hun loopbaan. Een loopbaangerichte leeromgeving is praktijkgericht, dialogisch en vraaggericht. Het vraagt ook kennis van de veranderende functies binnen de beroepscontext dus contact tussen onderwijs en het bedrijfsleven is een must.

Alumni inzetten bij LOB

Jongeren zien (even onervaren) klasgenoten meestal niet als een geschikte gesprekspartner op het vlak van LOB gerelateerde onderwerpen. Ze zoeken ervaringsexperts die al zijn doorgestroomd naar de arbeidsmarkt of het hbo. Alumni zijn als rolmodel en informatiebron goed inzetbaar bij LOB-activiteiten. Ook kunnen zij een rol spelen bij het verbeteren van de kwaliteit van het onderwijs.

⁵ Motie Westerveld en Bouchallikh, <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/moties/detail?id=2021Z20919&did=2021D44570>

Addendum bij Ambitie-agenda LOB voor het mbo

Als ervaringsdeskundigen kunnen zij feedback geven over de aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt of het vervolgonderwijs. Het opbouwen van een duurzaam alumnibeleid is een traject dat veelal betrekkelijk nieuw is voor scholen. Extra ondersteuning wordt geboden vanuit het project Alumni, uitgevoerd door de MBO Raad.

Uitvoering

De uitvoering van het addendum wordt door het Expertisepunt LOB verzorgd met het Versnelteam LOB voor het mbo. Binnen dit project wordt gewerkt aan de volgende thema's:

- LOB op school integraal aanpakken
- LOB in de beroepscontext versterken
- Alumni inzetten bij voorlichting en LOB
- Versterken van voorlichting over vervolgonderwijs en arbeidsmarkt

Het Versnelteam is vanaf oktober 2021 operationeel en gaat vooral praktisch aan de slag. Er wordt gebruik gemaakt van bestaande expertise bij professionals wat wordt verbonden aan de realiteit op de mbo-scholen. Alle opbrengsten en uitkomsten van het project worden gedeeld met de teams in de mbo-scholen en komen op die manier ten goede van het LOB-onderwijs.

Adnan Tekin,
Voorzitter MBO Raad

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Adnan Tekin', written over a horizontal line.

Woerden, 6 april 2022

Samia Boukhizou,
bestuurslid JOB

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Samia Boukhizou', written in a stylized, cursive script.